

PERIÒDICH REGIONALISTA INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncis

Direcció: VILADOMAT, 164, 4.º - 1.º — Administració: TALLERS, 45, 1.º

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

Desitjosa la Direcció de complaure a'ls autors D. Lluís Millà y D. Joseph Roig y Cordoní ab la publicació de dos de sas obras catalanas y convenientlosi ferla desseguida, ha accedit á suspèndrer lo folletí de *La carta de'l fill de 'n Roch*, á fi de que en lo present número comensi á donarse 'l monólech de'l Sr. Millà, titulat:

Lo primer fill

que acabarà en lo següent, publicantse després la comedia *La Cubana*, de'l Sr. Roig y Cordoní.

Un cop fetas aqueixas publicacions se continuarà *La carta de'l fill de 'n Roch*.

PERIÒDICHS, FOLLETINS... Y MUTILACIONES

Una de las professions mes nobles és la de'l periodisme.

Tant si és polítich, com literari, com científich.

Qui la exerceix ab afany de ilustrar en la esfera de'ls seus coneixements, de las sevas forsas, fa realment un bè á la societat.

Fins los que utilisan la premsa per' difundir ideas exageradas, si ho fan de bona fe cooperan á la obra civilisadora que 'l periodisme pót realisar.

No 'ns referim a'ls escriptors que en lloch de col·locarse sempre á la altura de la missió important ahont deuen permanéixer, baixan d' aqueix nivell per' atacar sense consideració ni miraments, á altres á quins creuen sos contraris perque no pensan com ells ó com ells voldrían que pensessin.

Ni a'ls que 's valen de'l periòdich per' satisfer odís personals.

Ni a'ls que miran la publicació en que tenen part, no mes com una industria ó un negoci.

Aquets espatllan los periòdichs, rebaixan la dignitat professional de la classe, y perjudican una bona causa.

Y si això ho fessin sempre en profit propi, encara que no seria d' alabar tindria á lo menos una excusa, un pretext.

Mes no és aixís.

No solament fan mal á la premsa periòdica, sino que se 'n fan ells.

Y no logran ni gloria ni profit.

N' hi ha molts exemples.

Sense anar mes lluny, d'ensá que LO TEATRO CATALÀ véu la llum, se n' han donat á conèixer quant menos dos dotzenas qu' han volgut ferli competència.

¿Quants n' han viscut?

Casi ni un.

Y si un n' hi ha, és perque á l' aparéixer va imitarlo y fins va fèr un esfors industrial per mirar si l' ofegaba.

A això va obehir l' oferir y donar doble número de planas de folletí.

Sense mirar que qui está ben arrelat sosté 'ls embats de la competència.

¿Va lograr espantarnos?

¡May!

Y sense mirar tampoch que hi ha una pena que se'n diu *del Talión* y que molts vegadas en lo pecat s' hi porta la penitència.

Nosaltres hem donat sempre preferència a'l text de'l periòdich, considerant lo folletí com un aditament agradable.

Per'xò hem triat comedias y dramas bons y 'ls hem publicat procurant no rebaixar la importancia que 'ls seus autors los hi concedeixen.

Millor dit; si dos pessetas val un'obra, aqueix preu ó poch menos invertia nostre suscriptor ans de tenirla complerta.

Nostre competidor va ferho a'l revés: va rebaixar

sa fama periodística donant casi mes folletí que setmanari, fent que mengüés lo valor de las comedias y publicant la de'l primer cúa d' auell que volgués figurar entre autors de cap d' ala.

Y ha espatllat la edició de las obras escénicas catalanas.

Y ha desmillorat la seva importancia literaria entre 'l periodisme català.

Ara hi ha qui compra certs setmanaris per la torna, no per lò que hauria de fèr mes lo pés.

S' adquireix lo número pe'l folletí, no per lò que val lo periódich.

Y encara s' ha lograt un altre perjudici.

Facilitar la surtida de nous competidors que, allisonats, han dit: «¿tu vuyt? jo setze ¿tu setze? jo trenta dos ¿tu trenta dos? donchs jo cuarenta.

Competidors qu' han cuydat molt be 'l text y han ofert mes ventatjas.

Competidors qu' han donat lo mes nou y mes aplaudit, y de vegadas lo millor de lò estrenat.

Logrant desmontar a'l primer competidor y primer plagiari periodistich qu' ara tant s' esforça en trobar com plagiari á un autor de'ls mes antinchs, qui (aquell s' enten) per fer un mal á qui debia agrahiment ha trobat la pena en la sua propia culpa.

No pót queixarse, donchs: la cosa és lógica.

Ara 'n déu tocar be las consecuencias.

No 'ns alegra que las toqui, 'ns fa pena.

Precisament porque això l' ha obligat á descendir a'l terreno de l' insult y de'l desconeximent de lò que mes déu estimar tothom qui vól escriurer pèra 'l públich.

En proba d' això, s' ha vist portat a'ls tribunals per injuria y en sas planas no s' hi nòta d' un temps ensà mes que despit y odis personals.

Odis y despit que 'l fan desmereixer en la opiniò.

Despit y odis que li fan arribar á dir lo que no és vritat, suposant en altres faltas de respecte y de delicadessa que ell te en la imaginació per haverlas comés per altre estil y ab escasa hipócrita.

Citarem fets.

Ja compendrà 'l lector que parlem de *Lo Teatro Regional* y *L' Aureneta*.

Lò que potser no sab és que 'ns referim á *Lo collaret de perlas*, drama de Pitarra que 'l segon setmanari donà per folletí.

Donchs be; *Lo Teatro Regional* ha assegurat que l' obra havia suferit mutilacions tals, que, com s' ha donat, és una burla, porque no está entera y porque no pót sufrir coteig ab la primera edició.

Això no és cert, y encara que no 'ns va ni vè res en l' assumpto, precisament això (qu' es garantia de imparcialitat) nos fá resódrer á parlar de'l cas.

No és vritat diem: *Lo collaret de perlas*, tal com l' ha donat *L' Aureneta*, és copia exacta de l' exemplar que 'l malhaurat Frederich Soler feya representar en Romea, exemplar que te casi a'l final una *hijuela* manuscrita, original de'l mateix autor y que *L' Aureneta* ha fet imprimir precisament per' rendir tribut á la memoria d' aquet.

¿Es això falta de respecte, ó és pe'l contrari excessiva y estremada delicadessa?

Diguího qui entengui lò que s' ha de tenir per delicat.

No qui, poch escrupulos y fent explotació de la mort d' un home gran é ilustre, va procurar obtenir profit de semblant desgracia insertant treballs de'l mateix mort en una serie de números publicats ab pretext de voler honrarlo.

Ho repetim: *L' Aureneta* no ha mutilat *Lo collaret de perlas*; l' ha donat á llum posanthi fins los versos que no 's diuhen en la representació.

¿Sab qui 'l mutila aquet drama?

Pregúntiho á la companyia y á la empresa de'l teatro Romea.

Una y altra poden donarne rahò exacta.

P. DE R.

Estrenos catalans

Romea.—*Entrar per la finestra*, comedia en un acte, escrita en prosa per D. PERE REIG Y FIOL.

Lo Sr. Reig nos ha mostrat que, per' fèr riurer a'l públich no 's necessita un enredat argument ni frases de doble sentit, com, per desgracia de nostra escena, emplean mes de quatre reputats autors.

Entrar per la finestra, va entrar de plé á la concurrencia que va assistir á Romea 'l dia de 'l estreno. Lo senyor Soler representa ab molt acert lo tipo millor de l' obreta, un militar un poch semblant ab lo de *Lo San Cristo gros*; pero no tan fals: aquet, lo de 'l Sr. Reig, es mes... oficial.

Nosaltres creyem que 's representarà molt aquesta comedieta.—Jo.

Tot torna menos tu

Torna l' ivern gelat ab sa tristura;
las sévas neus vindrán altra vegada
y de 'l mestral indómit l' alenada
s' emportará de 'ls camps flors y verdura.

Altra volta després ab sa hermosura
vindrà de llirs y rosas coronada
l' ardenta primavera, y corejada
será pe'ls cors aymants sa gran ventura:

Y tot torna y se 'n va: la llum divina
de l' astre rey de 'ls astres sols nos deixa
ab las tenebras de la nit mesquina

y altra volta anyorat vé á nostra reixa.
Sols tu, Mercedes, tu, ma ex-vahina,
may tornas á escoltar ma trista queixa.

J. M. DURÁN

Revista Teatral

Liceo.—Escullida concurrencia omplia aquet teatro dimecres passat ab motiu de la reprise de l' inspirada obra de'l Mtre. Bretón, *Garín*.

Mereix per sos mérits la eminent artista Sra. Tetrázini, lloch preferent. ¡Què be encarna sas condicions de actriu ab lo paper de la desgraciada *Witilda*! ¡Cóm emocionava a'l públich ab sa manera de dir!

Fou per l' aplaudida artista una continuada ovació la nit de'l dimecres.

La Carottini s' emportá nutrits y expontáneos aplausos en la interpretació de sa difícil particella. Feu un *Aldo* perfecte.

Cardinali tingué frases de verdadera inspiració, que aixecaren l'entusiasme de'l públich.

Los Srs. Tiseyre y Luppi compliren ab molta discreció. Lo mestre Wanzo acertadíssim. Tingué que surtir á las taulas á rébrer justos y merescuts aplausos.

Pero pèra qui va 'ser nit de festa fòu pe 'l mestre Breton, que á cada pessa musical volia 'l públich pagarli lo merescut per son mérit.

Perdèrem lo compte de las vegadas que tingué que surtir á l'escenari aclamat pe'l selecte auditori que se sentia subjugat, dominat per las torrentadas d'inspiració que posá en sa obra.—MODEST.

Romea.—La comedieta castellana de D. Salvador Carrera, *Flis Flis*, va obtenir un regular éxit. Altras obras coneixem millors; pero també se'n registran de mes dolentes.

Novedats.—Segueix diariament *Urganda la Desconocida*, que, per las trassas que porta, está destinada á figurar molt temps en lo cartell.

Eldorado.—Dissapte passat tingué lloch l'estreno de una sarsuela en un acte, lletra de Sánchez Pastor y música de 'l Mtre. Chapí, titulada: *El bajo de arriba*.

L'assumptó és original, las escenas ben preparadas y d'efecte, y 'ls xistes hi són á 'l engrós, y de bon gust tots ells.

Aquesta és marca acreditada que té 'l Sr. Sánchez Pastor.

La música, dient qu'és de 'l mestre Chapí está dit tot. Lo que sobressurt són uns intencionats couplets plens d'originalitat y elegancia que 's fan repetir cada nit.

L'execució molt ajustada, lluhints'hi tots los artistes que hi prenen part.

Be l'orquestra, dirijida pe 'l Sr. Cotó.—A. DE LA FLORIDA.

Granvia.—L'estreno de *Los autómatas*, va sèr un desengany per quants varen assistirhi, que la majoria eran amichs de'ls autors. La tal obra res té de recomanable; ni la lletra ni la música. Fòu rebuda ab cer desagradat.

Molt acertada ha estat la representació de la sarsuela *La Tempestad*, havent donat motiu á que 'l teatro s'omplís lo dimecres. Pe 'ls modestos preus que regeixen ja no podia demanarse mes.

La Srta. Valdés y 'ls Srs. Casañas y Carbonell foren los héroes: ¡Llástima que la triple que va debutar no 'ls hagués millor acompanyat!

La orquestra ben portada baix la direcció de'l mestre D. Martí Conti.—A.

Secció de 'l Pirotécnic

Acabo de lleir un Suplement á *El Baluarte*, de Sevilla, que canta molt clá respecte a'ls abusos que 's comen en ló tocant a'l cobro de drets de representació de obras teatrals.

Lo TEATRO CATALA está conforme en lo que allò 's diu. Diferents vegadas ha demostrat en articles de fondo la injusticia de certas disposicions de la ley.

Pero m'ontres no hi haji alguna empresa disposada á ferse respectar los drets que la ley vigent li concedeix, no 's lográ res.

Y jo pregunto: ¿ahont es aqueixa empresa?

Ecco il problema.

De tots modos, com m'ha agradat molt de ló que fa evident dit suplement, lo tornaré á lleir y 'l donaré a'l meu amich P. de R., per si ell creu (com jo penso) que val la pena de pèndrer de nou cartas en aquest assumptó de tan capital interés.

LO POLVORISTA.

Secció de Montepíos

—Hem fullejat lo reglament de 'l *Montepío Peninsular* y á pesar de que és bastant curt permet fer respecte d'ells llarchs comentaris.

Quant l'haurem llegit ab detenció 'n parlarem y nostras apreciacions demostraran la necessitat de que tot-hom s'enteri be de 'ls paranyes que certs reglaments enclouhen.

—La Sr. D. Aleix Jornet, president de 'l *Montepío Nacional*, ha tingut la amabilitat de enviarnos un exemplar de l'estat de comptes, que comprén fins á primer de Janer prop passat.

Lo resultat general es:

Existencia en 31 Desembre. Secció de malalts, pessetas 12698'83.—Secció d'impossibilitats, Ptas. 14028'70.—Total Ptas. 27627'53. Hi havia en primer de Janer 1895, pessetas 23432'95. Dona un augment durant l'any, de pessetas 3294'58, ó siga un 12 per 100.

Aquesta Germandat data de l'any 1883; te dotze anys d'existencia, 1026 associats y 12098 ptas. com fondo per malalts, es á dir en dotze anys te 12 pessetas per cada socio.

—Tenim á la vista també l'estat anyal de comptes de *El Amparo Moderno*. Aquét es mes reduit en número y de mes recentreació. Data de l'any 1892. Conta sols ab 51 associats. En primer de Janer de 1895 tenia pessetas 267'75. Ara 'n te 404'25. Dona un augment durant l'any, de un 33 per 100.

Com fou creada no fa 4 anys, resulta que en Caixa hi há 8 pessetas per cada socio, y seguint aqueixa proporció, en 12 anys n'hi correspondrán 24 pessetas per cada associat, Es, doncas, un estat verdaderament próspero.

—Un'altra de las bonas associacions de socorro mútuo es lo *Montepío Catalá*. En tot l'any passat va cobrar Ptas. 1759'30, pagantse 1213'31, de lo que resulta un remanent en primer de Janer, de Ptas. 545'99. L'any 1894 va saldar ab un sobrant de Ptas. 243'55; de manera que ha aumentat son capital en un 125 per 100.

Desde la fundació no fa mes que 21 mesos; té 142 associats; corresponden en Caixa per cada socio unas 4 pessetas ó siga mitj duro cada socio per anualitat. Veji's si no és aquesta la situació mes florent per un montepío.

Per 'xo sens dupte ha dubicat en un any lo número d'associats y n'hi han entrat bastants en lo curs de 'l mes passat.

—En la reunió general que diumenje darrer va tenir lo *Montepío Catalá*, s'van pèndrer acorts importants, entre ells lo d'admèrrer senyoras ab arreglo á una proposició de D. Antón Serrallera, y també va ser acceptada una proposició de D. Joan Trulls que diu aixís:

«La Junta de Gobierno dispensará el pago de dos pesetas del derecho de entrada que fija el art. 6.º, á los aspirantes que presenten otro individuo para su ingreso en este Montepío dentro el plazo de 90 días de suspensión á que se refiere el art. 49.

Los que no cumplan este compromiso y hayan ingresado con la rebaja expresada en el párrafo que antecede, estarán 15 días más suspensos de subsidio.»

Van sèr reelejits los Srs. President, Tesorer y Secretari y 's votá á 'ls Srs. Trulls y Soler Sánchez per vocals, quedant la Junta de Govern constituída en la següent forma: President, D. Joseph María Pous; Vispresident, D. Modest Vidal y Salmurri; Tesorer, D. Víctor Font y Casellas; Contador, D. Joan Perelló y Ortega; Secretari, D. Modest Vidal y Matheu; Vissecretari, don Angel Rius Vidal; Vocals, D. Joan Trulls, D. Joan Soler Sánchez, D. Jaume Molgosa y D. Esteve Oms.

Reunions particulars

CENTRO CÓMICO-LÍRICO.—Magnífich aspecte presentaban dissapte lo saló de descans, platea y escenari de'l teatro de Novedats ab motiu de donarhi aquesta societat son primer ball de máscara.

Figuraban entre 'ls adornos magnífichs cortinatges de pelouche y artístichs tapisos pintats per artistas catalans.

Per la platea y escenari transitaban hermosas y elegants mascaretas que en companyia de'l sexo lleig, dignament representat, passaren una nit bulliciosa y agra-

dable, no faltanhi la animació que requereixen aquestes festes.

La orquesta dirigida per D. Ricardo Giménez, executà ab acert las pessas de ball

Com á programa se repartía á las senyoretas uns ingeniosos molins de vent en miniatura.—A.

FREDERICH SOLER. (*Olimpo*).—La funció de'l diumenge fou composta de las tres sarzueletas *Música clásica*, *Los embusteros* y *En las astas del toro*.

La Srta. Peris desempeñá regularment la seva part de tiple; la Srta. Gassó, molt simpática ab tot y ser un treball distint a'l seu caràcter, y de'ls homes lo senyor Campanyá fou qui mes be va portarse.

LA SERPENTINA.—*Por asalto*, *Sogras de'l dia* y *¡Dorm!* van sér las obras escullidas per diumenje en aquet local.

Lo jove Sr. Martí que per algún temps deixá de formar part de'l quadro artistich torná á aparéixer en escena y 'l públich no deixá d' aplaudirlo.

Mereixedors foren de'ls aplausos obtinguts la senyoreta Circuns y 'ls joves aficionats que ab tant d' acert van treballar

En *Sogras de'l dia* 'l Sr. Torruella sostenint lo tipo de'l aixerit *Lluís*, va fèr las delicias de'l públich.—P. X.

Saló de descans

Estem en lo cas de felicitar a'l primer actor de'l teatro Romea Sr. Goula que ab ocasió de fer demá passat son benefici ha tingut l'acert de voler honrar la memoria de l' inolvidable Frederich Soler (Pitarra), á qual efecte ha elegit la preciosa comedia *L' hereuhet*, una de las mes delicadas de l' expressat autor. Los programas són de gust y ostentan lo retrato de Soler.

Pero 'ns dól que 'sent la funció catalana y tenint la idea de honrar a'l primer autor catalá, estigan redactats en castellá, y castellá macarrónich. Diuhem que 's comensará á las OCHO Y TRES CUARTOS. Hi falta ¡¡Serenoi!!

—Altre benefici. Disposa 'l seu per' dijous vinent en lo teatro Principal de Gracia, l' aplaudit galán jove senyor Guilemany, qui 'l dedica á la societat coral *Alianza graciense*. Ha escullit lo drama *La Dolores*, la barcarola de Clavé *¡Al mar!*, lo monòlech *Mestre Olaguer* pe'l primer galán D. Enrich Borrás, y la pessa *Lo que no vulgas per tu...*

—Per consideració á l' apreciable actor D. Llorens Capdevila, fem constar que á l' redactar la ressenya de la representació de *Maria Rosa* en lo teatro Romea, l' autor de la revista feya especial menció de l' actor cómich D. Jaume Capdevila, y a'l tornar á posar despres *Capdevila* en la citada revista 's referia á D. Llorens, no haventhi posat (Ll) perque li va semblar que ja 's podia sobreentèndrer.

Com ha sapigut que D. Llorens Capdevila va créurer que no feya menció d' ell, no t'è inconvenient en fèr constar que sí, afejit de pás que'l satisfá molt saber que aquet jove actor és de'l que donan importancia a'ls periódichs, a'l revés d' alguns que aparentan no preocuparse'n... a'l menos quant se 'ls diu que no ho fan be.

—La societat recreativa *Coppelia* prepara tres balls de màscara: tindrán lloch en son local de'l carrer d' Abaixadors n° 10, los días 1, 8 y 15 de'l present mes, otorgantse premis á las disfressas que 's distingeixin.

Tambè la mateixa societat disposa un ball extraordinari en la platea de'l teatro Principal pera 'l dijous dia 13.

Solució á l' geroglífich de'l número 263: *La sota d' espasas*. L' han enviat 'ls Srs. Joan de la Son, Cantimplora y Martin Gala que si envian las de'l 265 tindrà dret, lo qui primer d' ells la reméti, a'l regalo de una carpeta d' escriurer.

Juan Busquets

FABRICANTE DE ANISADOS

Premiado en las exposiciones de Paris y Barcelona

Gran surtido de vinos legítimos de Jerez y Málaga

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MÁQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de péndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNÉ •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~

Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un somier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

CASAS RECOMENADAS

Magatzem de pell de J. Pous, Freixuras, 6.

Sastrería de teatros, de E. Vasallo Malatesta, Asalto 14

Botiga de calsat de Francisco Grau, Plassa de Santa Ana 23.

Fotografía de A. S. (Xatart); Carme, 3, tercer.

Taller de atrás de E. Vidal, Ronda S. Pau, 48

Imp. Pujol y Comp.^a, Tallers, 45